

Jumalateenistus Nõos P, 15.05.22 kell 11.00, *Cantate*

Lektsioonid: Js 63:7–9; Jh 16:5–15

Pihikõne: Ps 119:105

Jutlus: Jk 1:17–21

Laulud: 288 (1–3); 183 (1–3); 115 (1–2); 306 (1–4)

Iga hea and ja iga täiuslik kink tuleb ülalt, valguste Isalt, kelle juures ei ole muutust ega varjutuste varju. Tema on oma tahtel meid sünnitanud tõe sõna kaudu, et me oleksime otsekui uudseviili tema loodute seas. Teadke seda, mu armsad vennad! Iga inimene olgu aga kärmas kuulama, pikaldane rääkima, pikaldane vihastama. Sest mehe viha ei soeta õigust Jumala ees. Seepärast pange maha kõik rüvedus ja rohke kurjus ning võtke tasaduses vastu sõna, mis teisse on istutatud ja suudab päästa teie hinge.

Tänase pühapäeva teema on „Taevariigi kodanikuna maailmas“. Ja peab ütlema, et tänane kirjakoht võtab tõepoolest omamoodi kokku kristlase elu siin maailmas.

Kõigepealt, kuidas kristlane siia ilma sünnib? Mitte emaihust, vaid teist korda, ristimise läbi. Nii nagu Jeesus ütleb Nikodeemosele Jh 3:3: „Tõesti, tõesti, ma ütlen sulle, kes ei sünni ülalt, ei või näha Jumala riiki.“ Ole sa kasvõi nii vana mees nagu variser Nikodeemos oli – ilma uuesti ülalt sündimata taevariigi kodanikuks ei saa!

Seepärast on õigus meie kirjakoha autoril apostel Jaakobusel, kui ta ütleb: „Iga hea and ja iga täiuslik kink tuleb ülalt.“ Ja milline kink on täiuslikum kui taevariigi kodanikuks saamine!

Tänapäeval on inimesed tihti nõutud, kui tuleb kellelgi sünnipäevaks kinki valida. Olen isegi. Kõik on olemas, mida siis veel kinkida? Kergema vastupanu teed minnes kingitakse siis raha.

Kui aga kinkida ristimata inimesele kutse ristimistalitusele (ja täiskasvanu puhul meie kirikus muidugi ka eelnevale leerikursusele), siis oleks see täiuslik kink. Muidugi, igaks sünnipäevaks seda kinki kinkida ei saa, aga edaspidi saaks siis juba kinkida kutse ristimise mälestuspäeva puhul jumalateenistusele. Lihtne öelda, aga raske teha!

Mõni ütleb nüüd, et mis kink see taevariigi kodanikuks saamine nüüd ikka on. Ja järgmisel korral enam sünnipäevale ei kutsu, mõeldes, et sõber on imelikuks läinud, usklikuks hakanud.

Kuid millest tuleb siis selline Jumala eitamine, materialism või agnostitsism, mis suhtub ükskõikselt kõigesse sellesse, mis on väljaspool meie tunnetust ja inimelu piire? Paljud vastaksid tõenäoliselt, et teaduslikust maailmavaatest, mis ei saa tugineda teaduslikult tõestamata väidetele. Olen aru saanud, et see on peamine vastuväide religiooniõpetuse üldise sisseseadmise vastu meie koolides.

Ent kui apostel Jaakobus ütleb, et need head annid ja täiuslikud kingid tulevad „valguste Isalt, kelle juures ei ole muutust ega varjutuste varju“, siis on siit vähe maad teadusliku tõsikindluseni. Sest kes on „valguste Isa“? See on miski või keegi, kes oli kõige alguses ja kellele seega alluvad kõik valgused, mis meie universumis on: galaktikad, tähed, planeedid ja muud taevakehad.

Mis või kes on miski või keegi, kelle või mille juures pole muutust? Loodusseaduste juures, laiemalt nende seaduste juures, mis valitsevad universumit! Ja kui juba on seadused, siis on ka Seadusandja! Ja Seaduseandja enda juures pole „varjutuste varju“, sest loodusseadused ei kehti nende andja kohta.

Niimoodi arutledes võib öelda, et Jumala eitaja, materialist või agnostik jääb oma mõtlemises poole peale. Ja kui ta edasi mõtleks, siis jõuaks ta isegi eeltoodud tõdemuseni: kõige suurem eesmärk inimese elus on täiuslik kink kogu oleva põhjuselt, miks mitte personaalselt Loojalt.

Eelmisel neljapäeval esitles tuntud Eesti astrofüüsik ja Nõo koguduse liige Laurits Leedjärv Tõraveres oma uut raamatut „Teekond tähtede poole“. Ja tema on sellest suurimast eesmärgist täiesti teadlik.

Nii et võime rahulikult Jumala eitaja, materialisti või agnostiku sünnipäevale minna: kink, vähemalt üheks korra, on olemas!

Edasi. Apostel Jaakobus ütleb, et Jumal on meid sünnitanud „tõe sõna kaudu“. Apostel Peetrus 1Pt 1:23 kinnitab: „Teid pole uuesti sünnitatud kaduvast, vaid kadumatust seemnest, Jumala elava ning

jääva sõna kaudu.“

Ehk tuleb meile meelde Jeesuse tähendamissõna külvajast, kes külvas sõna inimese südamesse. Osa seemet sattus teeäärtele ja selle riisus inimsüdamest kohe kurat. Ka kaljusele pinnale ja umbrohu keskele külvatud sõna ei kandnud head vilja. Mäletame, mispärast: inimese süda on kas heitlik või valitsevad seda elumured või -naudingud. Ja südamesse külvatud sõna ei saa korralikult kasvama minna ning vilja kanda.

Siit võib teha siis järelduse, et ristimises uuesti sündinud inimeste süda on hea pinnas Jumala sõna jaoks ja kannab palju vilja: nende kaudu levib evangeelium ja järjest rohkem inimesi soovib saada taevariigi kodanikuks.

Apostel kasutab siin ka võrdlust Jumala sõnast uuesti sündinute ja uudsevilja vahel: ristitud on siis nagu uudsevilja, mille põllumees pidi VT järgi ohverdama Jumalale. See vilja pole tingimata parem, vaid lihtsalt esimene, mis saab püha kasutuse.

Tõsi, ohvriloomade kohta on VT-s küll öeldud, et ohverdada tuli parim loomade hulgast. Ja võib ju ka öelda, et Jeesus Kristus oligi inimkonna liikmete hulgast parim ohver, kui mõtleme analoogia peale loomohvritega.

Kuid meie, lihast ja luust inimesed oleme siis pigem viljaohvrid, võetud Jumala kamaluga suurest viljakotist. Ka ülejäänud viljaterad kotis peavad uskuma, et neidki võib oodata samasugune tulevik. Siin ilmneb erinevus uudsevilja-analoogia ja inimeste maailma vahel. Ohverdatud viljast pühitseti ainult väikest osa ja ülejäänud, suuremat osa see ei mõjutanud. Taevariigi kodanikeks saanud „uudsevilja“ on aga justkui eeskujuga ülejäänud inimestele näitamaks, milline suurepärase kingi on Jumal valmistanud kõigi jaoks, kes temasse usuvad.

Taevariigi kodanikud on nagu sool toidu sees, mida pole tarvis palju, aga mis muudab soolaseks kogu toidu. Laulsime tänases esimeses kirikulaulus KLPR 288 (3): „Meid soolaks tee maailmale, et puhtust, valgust, tõe me elu sisse kanname ja väsinuid Su ette.“ Just nii ongi! Oleme taevariigi kodanikena need, kes hoiavad muu loodu jaoks lootust ka ise Jumala omaks, taevariigi kodanikuks saada.

Kuid eelnimetatud laulu esimeses salmis laulsime ka nii: „Sa, Jeesus, oled käskinud meid palju vilja kanda, meid küünlaks, lambiks kutsunud – me peame valgust andma. Nüüd ahastades tunneme, et kustund lambid oleme ja küünlad, mis ei põle.“

Oleme nagu sool, kuid oleme ka nagu lambid, mida ei panda vaka alla, vaid küünlajalale. Siiski võib juhtuda, et lampidena või küünaldena kustume. Ja koguni soolana on võimalus läägeks minna. Sellistena oleme uudseviljana kasutatud.

Küllap tuli teilgi enne kõneldud ristimisest kui täiuslikust kingist ja taevariigi kodanikuks saamisest kuulates mõtte, et miks siis kõik ristitud inimesed sugugi kristlasele kohast elu ei ela. On nende süda ju kord olnud hea „muld“ Jumala sõnale ning nad peaksid olema head vilja kandnud. Ometi pole seda näiliselt juhtunud.

Seepärast jätkab ka apostel Jaakobus meie kirjakohas nii: „Iga inimene olgu aga kärmas kuulama, pikaldane rääkima, pikaldane vihastama. Sest mehe viha ei soeta õigust Jumala ees. Seepärast pange maha kõik rüvedus ja rohke kurjus.“

Apostel ei kõnele siin Jumala eitaja, materialisti ega agnostikuga, vaid kristlasega. Ka kõiki ristitudid ähvardab soolana magedaks muutumine ja lambi-küünlana kustumine.

Siin aitab meelesparandus ja Jumala sõna. Meie kõnealuse kirikulaulu teine salm kõneles: „Oh, Issand, kingi armu veel ja süüta Vaimu tuli, tee elavaks me surnud meel ja anna püha õli! Meid ebausust vabasta, kõik vale lootus lõpeta, siis tõe tunda võime.“ Kui tunneme, et meie vaimulik kapital on otsa saanud, siis ei aita muu kui meelesparandus.

Kuidas aga selleni jõuda, kui seegi peaks ju olema vaimulik võitlus, mis nõuab vaimulikku jõudu? Siin on meile tarvis kaaskristlasi ja õpetajaid. Võib-olla just seepärast manitseb apostel meid olema kärmas kuulamisel, aga pikaldane rääkimisel, rääkimata vihastamisest. Kui oleme ise tühjad, siis lubagem teistel meid täida! Ja pole tarvis vihastada, kui meid õiglaselt manitsetakse, sest „mehe [ja miks mitte ka naise] viha ei soeta õigust Jumala ees.“

Siiski ütleb apostel lõpuks: „...võtke tasaduses vastu sõna, mis teisse on istutatud ja suudab päästa teie hinge.“ Niisiis, sõna, mille Jumal on täiusliku kingina meie sisse andnud, ei kao mitte kuhugi.

Selle „vegetatsiooniperiood“ võib olla pikk ja teistel võib jääda mulje, et see või too ristitu on Jumala riigile kaotsi läinud. Kuid siiski jääb viimane sõna Jumalale. Sõna „kapital“ on inimese südames võõrandamatu. Usun, et kui see kord juba vastuvõtlikku pinnasesse on jõudnud, siis varem või hiljem see ka vilja kannab. Meie ei pea siin olema kohtumõistjad.

Sest apostel ütleb ju: „...sõna suudab päästa teie hinge“. Olen ise märganud, et kui ma mingil põhjusel mõnel päeval ei süvene Jumala sõnasse (ka vaimuliku elus tuleb selliseid päevi ette), siis hakkavad kaduvus ja selle petlikud ahvatlused minu üle võimust saada.

Küllap on samamoodi ka ristitud inimese elus üldse. See sõna, mis ristimises tema südamesse on istutatud, tahab lisa saada, et ellu ärgata ja idaneda ning lõpuks head vilja kanda.

Veel praegugi kestab Viljandi Jaani kirikus Koraalimaraton, millest võtsid eile hommikul osa ka meie koguduse kirikumuusikud. Kahe ööpäeva jooksul lauldakse läbi kõik KLPR-i koraalid. Ka see on viis, kuidas hoida Jumala sõna oma südames aktiivne ja mitte lasta kaduvusel enda elu üle võimust saada. Kirikulaulus on imelisel kombel koos Jumala sõna ja palve.

Niisiis on kristlase elu taevariigi kodanikuna siin kaduvas maailmas paras võitlus. Kuid ärgem kartkem, sest apostel Johannes ütleb 1Jh 5:4: „Jah, igaüks, kes on sündinud Jumalast, võidab ära maailma. Ja see ongi võit, mis on võitnud ära maailma – meie usk.“ Ja kui usk kipub kaduma siis õhakem Jeesuse poole nagu langetõbise poisi isa Jeesuse poole Mk 9:24: „Ma usun, aita mind mu uskmatuses!“

Aamen.